

Olga Lipińska

Iłża, pow. Starachowice. Stanowisko I

Informator Archeologiczny : badania 8, 164-165

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

FRANKNOWO, pow. Biskupiec
Stanowisko 1

Zespół Badań Etnogenezy Słowian
w Polsce Północno-Wschodniej In-
stytutu Historii Kultury Materialnej
PAN w Warszawie

Badania prowadziła mgr Iwona Dąbrowska. Finansowa-
wał IHKM PAN. Piąty sezon badań. Osada wczesno-
średniowieczna /VI-IX w./.

Wykopy badawcze koncentrowały się w części północnej i wschodniej stanowiska, na kulminacji oraz zboczu wzgórza w nawiązaniu do części osady badanej w ubiegłym roku. Przekopano łącznie powierzchnię 550 m² odkrywając dalszych 31 obiektów. Dwadzieścia pięć spośród ogólnej liczby obiektów to jamy o charakterze gospodarczym, pozostałe to paleniska.

Na szczególną uwagę zasługują odkryte w liczbie 11 jamy, oznaczone roboczo mianem "spichrzowych", służące najpewniej do przechowywania zboża. Wszystkie obiekty odkryte na kulminacji oraz stoku północno-wschodnim wzgórza posiadały ten sam charakter wypełniska różniąc się między sobą jedynie rozmiarami. Miały w planie kształty regularne, okrągłe o średnicy od 1,5 do 2 m; w profilach prostokątne, workowate lub lekko rozszerzające się w dolnej partii. Wypełniska o miąższości od 1 do 1,9 m stanowił jasno-brązowy piasek charakteryzujący się sypką konsystencją. Ciemniejsze zabarwienie obrzeży oraz den pozwala przypuszczać, iż jamy posiadały konstrukcję paleniskową.

Pozostałe obiekty - to jamy o charakterze gospodarczym oraz paleniska. Tegoroczny sezon wniósł nowe elementy do zagadnienia rozplanowania osady. Wstępna analiza materiału potwierdza datowanie osady na okres od końca VI do IX wieku.

Badania będą kontynuowane.

GAŁÓW, pow. Środa Śląska

patrz
uzupełnienia

IŁŻA, pow. Starachowice
Stanowisko 1

Państwowe Muzeum
Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Olga Lipińska. Finansowało PMA w Warszawie. Drugi sezon badań. Grodzisko i osada. Schyłek okresu wczesnośredniowiecznego i okres średniowieczny.

Ukończono eksplorację częściowo już przebadanego w roku ubiegłym wykopu o wymiarach 2,5 x 9,65 m, rozszerzając go o dalsze 2,5 m w kie-

runku wschodnim. Prace osiągnęły znaczną głębokość, gdyż w części południowej wykopu całec zalegał na głębokości około 5 m w stosunku do korony wału. Uzyskanie pełnej stratygrafii pozwoliło na podjęcie wstępnej interpretacji poszczególnych elementów badanego zespołu osadniczego, z zastrzeżeniem, że może ona ulec zmianie w toku dalszych badań. W tym świetle warstwy ciemnej ziemi zalegające bezpośrednio nad całcem należałoby prawdopodobnie wiązać z osadą, której część znajdującą się pod partią północno-wschodnią majdanu gródka, przebadali archeolodzy z ośrodka wrocławskiego w latach 1969 i 1971. Z osadą tą łączy się wkopana w glinę całca, podługowata jama ze zniszczonym paleniskiem kamiennym, z której wypełniska pochodzi znaczna ilość materiału ceramicznego ze schyłku III fazy okresu wczesnośredniowiecznego /przełom XII/XIII i XIII wiek/, kości zwierzęce, żużel podymarkowy, nożyk żelazny itp. znaleziska. Prawdopodobnie po pożarze niszczącym tę fazę osadniczą teren zniewelowano pod wał ziemny gródka, do którego budowy użyto materiału z najbliższej okolicy. Stąd w warstwach rozsypiskowych wału znaleziono ceramikę oraz różne przedmioty jak: przeszłik gliniany, nożyki żelazne, dwa kabłączki skroniowe z brązu, ozdobną klamrę do pasa z brązu itp. pochodzące z osady.

Odkryte już częściowo w roku ubiegłym, silnie przepalone konstrukcje drewniane, zdają się pochodzić najprawdopodobniej z budowli czworokątnej, wzniesionej wewnątrz wału. Odsłonięty w toku badań narożnik i część ściany bocznej zbudowano z potężnych bierwion i dranic łączonych przy pomocy żelaznych gwoździ. Budowla była po stronie zewnętrznej obmazywana grubo gliną. Uległa ona gwałtownemu pożarowi. Pierwotny wał ziemny został później znacznie podwyższony, co na tym etapie badań może sugerować istnienie dwóch faz samego gródka. Jednak w świetle materiałów archeologicznych nie wydaje się, aby mógł on istnieć zbyt długo. Jego powstanie należałoby odnieść zapewne do czasów niezbyt odległych od zniszczenia osady, zaś funkcjonował zapewne w ciągu wieku XIV.

Dzięki przeprowadzonym w okolicy skrupulatnym badaniom powierzchniowym udało się wyznaczyć przypuszczalny zasięg osadnictwa wczesnośredniowiecznego w dolinie Iżanki. Zajmowało ono taras nadzalewowy rzeki, ciągnąc się wąskim pasmem długości około 1 km od grodziska w kierunku północno-wschodnim, zaś natężenie występowania znalezisk wskazuje, iż rozwinął się tutaj duży ośrodek osadniczy.

Planuje się kontynuację badań.

IZDEBNO, pow. ŻNIN
Stanowisko 1

patrz
średniowiecze

JAZÓW, pow. Lubsko

patrz
okres wpływów rzymskich